

ТОДОР ЦАНЕВ

ОТКРАДНАТА
МЛАДОСТ

СТИХОВЕ

РУСЕ
2002

*НА ХОРАТА,
КОИТО ОБИЧАМ*

*ТУК СИЛИ РУШАТ СЕ,
СЪРЦЕ ЛЕДЕНЕЕ
И ЦЕННОСТИ СКЪПИ
ЗАТВОРЪТ ПИЛЕЕ...*

Д.БОЙНОВСКИ

СЪДЪРЖАНИЕ

С ПОГЛЕД КЪМ БЛИЗКОТО МИНАЛО ВМЕСТО ПРЕДГОВОР

Потокът не спира

Ще дойде пролет

На поета

Бурна нощ

На майка ми

Хасан

Свиждане

Писмо

Мemento мори

Синусоида

Към приятеля

При нас ще дойде радостта

Нощта ще бъде победена

Кондипио сине ква нон

През прозореца на старостта

Монолог

С ПОГЛЕД КЪМ БЛИЗКОТО МИНАЛО

Излизането на стихосбирката "Открадната младост" от Тодор Цанев съвпада с отбелязването на 50-годишнината от Горянското движение в България. Създател на това движение и негов деен участник бе преди всичко българският селянин, изконно и неразделно свързан със земята си - майка хранилница, населена от бащи и деди, земята в която той бе влюбен до свято преклонение и пиететът към която достигаше у него до саможертва. Тази земя му даваше самочувството на свободен човек - господар на самия себе си. На нея той се раждаше, даряваше и силите и живота си; неговата земя познаваше мъките и радостите му, умората и празниците. Тя живееше в песните, в мечтите и болките му, беше куражът и упованието в битката му за насъщния, надежда за утрешния ден, за бъдещето на потомците. Тази земя бе неговият собствен, неприкосновен кът под слънцето, неговата малка родина/ неговата България, носена в сърцето, като образ на светица.

Преди петдесет години у нас започна масовизацията на ТКЗС. Ония, които не искаха да се разделят със земята си, станаха жертва на абсурдите на една нова политическа система, дошла уж в името на светлото бъдеще на човечеството. Започна нечуван по мащабите си терор. Застрашените от арести селяни, успели да изпреварят събитията, се принудиха да избягат в горите и насила станаха горяни.

Горянското движение у нас са превърна в изразител на ужаса и бунта в чистата селяшка душа, на мъжеството, на отчаяната съпротива и надежда да бъде спасена поне част от жестоко накаръненото човешко достойнство на мирния и трудолюбив български селянин. Участниците в това движение не отговаряха на терора с терор. Един от тях, спомняйки си онова страшно време, прави сполучлива

характеристика на българския горянин: "Ние бяхме земеделци. А земеделецът не може да убива, той трудно хваща оръжието. Защото е заобиколен от живота. Навсякъде около него изригва живот. Земеделецът чака да му се роди агънце, да изкласи стръкче пшеница, да отгледа плод. И на всичко се радва – на раждащия се живот". (От книгата на Габриела Цанева - "Миналото в мен").

Преди петдесет години тези хора са били млади и силни, в разцвета на живота си. Преминали през ада на Държавна сигурност, през килиите на затворите и мъките на концлагерите, мнозина от тях си отидоха от нас завинаги. Останалите живи са състарени, грохнали или осакатени. Те не ламтят за власт, не налитат в надпревара за постове. Искат само да живеят мирно и с ненакърнено достойнство в тази наша, свидна страдалница БЪЛГАРИЯ.

Димитър БОЙНОВСКИ

ВМЕСТО ПРЕДГОВОР

Преглеждам малкото запазени от затвора мои стихотворения, преписвам ги на чисто и за кратко време се унасям в спомени. Какви жестоки времена, каква злоба, какъв садизъм.

Тези, които днес пришпорват "идеологически подкованите" си троянски коне и вършеят из банки и предприятия, приеха щафетата от своите родители, които тогава, след 1944 г., ни отказваха неотменимото за всички хора елементарно право на нормално съществуване.

Те бяха "исторически предопределени", а ние - обречени. Те бяха жестоки властници, а ние - жестоко репресиранни. Те бяха герои, личности, интелектуалци, професионалисти, а ние - врагове, бандити, гадове - хора без достойнства, преследвани и унижавани.

Та ... в тези вълчи времена аз и баща ми бяхме в затворите; брат ми беше трудовак в опасните за здравето уранови мини - Бухово, в Сеславци, а майка ми трябваше да изживее тежката съдба на семействата, осъдени да бъдат унищожени.

Майко, ти издържа. Благодаря ти! Ти извървя своята Голгота - почивай в мир!

Ние всички издържахме в различно дългия си жизнен път.

Най-непоколебимо твърдят от нас - баща ми - почина три години след като излезе от затвора. Той излезе, за да умре на родна земя – Бог му даде тази възможност. Той бе оставил здравето си в Белене - сред блатата на остров "Персин", на кариерата в Огняново и в килиите и карцерите на затворите в Русе, Стара Загора, Шумен, Пазарджик и др. Още от зимата на 1944 - 1945 г. след всяко арестуване се връщаше жестоко пребит от ДС – Русе, но жив. Последваха лагерите в Ножарево и Росица за по 6 месеца, а след това, през 1951 г. - затвор - 12 години. Татко, възхищавам се от

твоего свободолюбие и непоколебимост в отстояване на нашата вяра, на нашите права и свободи. Уви! Смелите умират прави, но първи...

Авторът

ПОТОКЪТ НЕ СПИРА

Уморени тела
влачат едва
непосилен духовен баласт
към безкрая -
и няма власт,
и няма страст,
и няма сила
да спре дори за миг
движението на потока
към бъдното.

Сред джунгла сме
със лабиринтен брод,
с безброй пътеки, пътища и гари.
И всеки бърза,
и всеки търси своя панацея -
спасителна идея,
спокоен пристан,
свят без гълчава и пищни екрани,
свят без величия и без тирани -
с топлинка в космическия студ
и зарево в огнището.

И вчера ... И днес ... А утре? ...
Аз съм човек.
В мен е животът.
В мен са поезията и джунглата.
Аз съм светлина и мрак.
Не трябва да подгъвам крак,
а колко искам, ... ах, как искам
миг покой ...
Хаос - инквизиторът живот,
обсебил цялата вселена, издува бузи

и с огненото си дихание -
превърнал храма ни в клоака,
припторва всички за атака
и без развети знамена
започвам ръкопашен бой
и в студ, и в зной -
аз - човекът на всички времена.

И тъй битувахме...
И тъй битуваме -
без стон, без вопъл, без униие
и често изпреварил времето,
се връщам САМ
оттам,
където другите отиват...
И вечно бързаме,
и всъде бягаме
безспир ... О, небеса,
един ден трябва да се случи -
ще екне тътен под нозете ни,
ще паднем в пропастта -
навярно в късен час ...
Поискай този жест от нас,
живот! -
за свободата,
за щастието,
за любовта.

Не би...

Напускаме поединично
на варварите кораба стоманен
със кули, бойници, доспехи
и цветни свастики-..

но той ... не чака...

Прощавайте трудни успехи,
прощавайте вечни тревоги.
В тази последна късна есен
вече смеем -
не искаме да пеем
чужда лебедова песен.
Бленуваме бряг.
Искаме да се върнем на брега.
Искаме да стъпим на твърда земя.

Уморени тела
и сега
влачат едва
непосилен, размирен товар,
потокът не спира -
от мечтите извира,
поел пътя към бъдното...

НА ПОЕТА

Бе млад бохем. Сред шум и суета
отрони звън свенливо твоят лира -
възторжен химн за дивна красота
понесе се над дим и смрад в ефира.

И ето вечер в бурния локал,
ще дойдат кротко твоите познати
и в сянката на грижа и печал
ще почне пир, а почне ли..., крилати
и скръб и самота изчезват в миг;
сърцата в обич и копнеж преливат;
вино/ и смях, и звън, и глъч, и вик
над масите се плискат и разливат.

Тогаз, велик, изправяш ръст над тях
и с патос почваш свойта канонада

прекъсвана от френетичен смях
и изблици на нежност и наслада.

В неспирен бяг отлита младостта,
но младите са шеметно пияни,
за да се вгледат мъдро в есента
и в скъпите ѝ багрени премяни.

А тя дойде и в нейна власт сега
догаря бавно миналият спомен.
Поете, ти, покрусен от скръбта,
си в своя град и в своя дом бездомен.

Мълвата те лиши от светлина.
О, горък плач оглася тишината.
Ти плачеш за любимата жена,
шо толкоз рано ти отне съдбата.

Ужасно тъжно. Черна нощ понася те
в простора на безброя,
де вместо злоба, слава и разкош
очаква те на вечността покоя.

А беше младост, беше суета...

Блестеше в златен блясък златна лира
и песни за любов и красота
се носеха навред над нас в ефира.

БУРНА НОЩ

Тъма, а в тъмата със трясък зловещо
се трака прозорец прогнил...

Ще свърта, но ето задържа ме нещо:
животът е толкова мил!

Жена ми до мене се стряска в леглото,
тресе я мъчителен сън.

Детето, отдавна заспало дълбоко,
не чува, че буря е вън.

Ей хлопат отново. Ще счупят вратата...

Мерзавци, как нямате срам?

Не мога последний си час в тъмнината
да бъда спокоен и сам!

Идете си! Взехте ми всичко... вий знайте:

без зрънце е моят хамбар.

Идете си, юди, няма ще терзайте

пак мене ... о, страшен кошмар!

Фучат ми ушите, глава ми се цепи,

треперя и цял съм във пот.

Решил съм/ но пак тия мисли нелепи

ме спират ... все пак е живот.

Жестоко, но истина - Ад е земята

и жалка е нашта съдба.

Платените шайки ограбват селата,

оставят ни с гладни гърла.

Аз, който обикнах живота, земята,

днес стискам въжето в ръка.

И бързам да стегна в готовата примка

врата си ... О, Боже, прости!

Прощавай дете, че те рано оставям -

от утре в света сте сами...

Излезе на пръсти ... А бурята ревна

и с вой страховит заглуши

печалния стон и въздишка последна.

Нещастник... издъхна, уви...

НА МАЙКА МИ

Прохладна вечер е и в тъмнината
излива се кат из ведро дъжда.
Затворът вече спи, а в тишината
на капките се носи песента.

В килията лежим дванайсет души.
Мнозина спят, а аз, подпрял глава,
оглеждам се. Отсреща някой пуши,
не виждам кой/но все едно ... тъга.

В последното писмо ми пишеш, майко,
че ти живееш в къщи сам-сама
в мизерия и скръб. О, колко жалко
човек да е без радости в света.

Ей аз те виждам в стаята ни малка
пред масата, притворила очи.
Сълзи текат и някаква писалка
ръката ти едва, едва държи.

Тогава беше мразовита зима -
Васильовден - из село веселби,
а ти тъгата си неутешима
записваше в писмото със сълзи.

Животът е такъв. Защо да плачем?
Ще ни олекне ли?... Недей скърби!
Навънка небосклонът пак е мрачен,
дъждът притихва, ала все вали.
И таз дъждовна вечер като всяка
по старому за нас ще отлети.
Ти пак със сълзя в стаичката, в мрака,
а аз - в затвора... Лека ноц... прости

ХАСАН

В килията е тихо, скромно.

Струи се жълта светлина

и скелет - същество бездомно

лежи до влажната стена.

Аллах! се чува в тишината.

Аллах! - повтаря тъжен глас.

И някак скръбно за сърцата

отеква шепотът при нас.

Хасан е сам. Сам дълго време

лежи сред тия зидове

и плаче съкрушен, и стене,

разбит от скръб и ядове.

Ноця, сънува ли детето,

ще стане с сълзи на очи
и късайки му се сърцето,
молитви цял ден ще мълви.

Загложгат ли го мисли злобни,
смирен ще почне пак с "Аллах"
За всички мигове злокобни
той знай - сторил е някой грях.

Но щом си спомни в самотата
за своя минал, тих живот,
училището и децата,
и всичко, що облял е в пот,

заплаква с глас неутешимо:

- Шпионин? Не! Пуснете ме!

Това е веч непоносимо.

Застреляйте ме в туй мазе!

А ний от другите килии,
дочули скръбния му вой,
размърдваме постали шии,
шептим - "година прави той".

В килиите е мрачно, скромно,
струи се бледа светлина...

Едно чудовище огромно
с невидимата си ръка

души, потиска в самотата.

Замира всеки дъх в нощта
и в ужас свиват се сърцата:

Ще найдем ли пак свобода?

СВИЖДАНЕ

Дойде, видя ме зад решетки,

дойде, видя ме и замина.

И огорчен отпусна клепки

и може би сърце изстина,

разбрало в тягостния час,

че пропаст зее между нас.

Че някога ний бяхме двама,

че заедно и скръб, и радост

делихме там - деца - при мама-

А ето днес минава младост

и угнетените души

разбират ... всичко се руши.

Но ще забравиш ли, кажи ми,

на нашия живот романа,

мечтите тъй недостижими

и всичко, що далеч остана
зад нас сал в спомен да блести,
че бяхме братя аз и ти?

Но ще забравиш ли сред зноя
как две коси с метален блясък
във такт отбройваха безкрая
и как ръце при всеки тласък
все губеха от своята мощ
и тъй с замах до късна нощ?

А вечер морни във колата
как сядахме и чак до село
деряхме си до бол гърлата,
как неуверено, несмело
шептахме лирика дори,
пиеси, вицове, шеги.

Недей забравя, ей замира
скъп спомен, о, години кратки!
Спомни си нашата квартира:
разхвърляни навред тетрадки -
във весел шум - живеј града,
а ний над френския - p'est –ce pas?

Отвред дочувахме - "учете"!
Но как? Та кой веден ще ходи
на Дунава по бреговете
да гони лодки, параходи,
та кой над речните вълни
не би прекарал своите дни?

Спомни си и върбите стари
зад нас как тихо шумоляха
и ний две братчета - рибари

със трепет, с радост и уплаха
как въдиците всеки миг
изваждахме ... и нито вик.

Стотици дни, милиони случки
обвързваха тогаз сърца ни.
Стотици дни, безброй минути,
в тъга и радост преживяни,
чертаеха по теб и мен,
сближаваха ни ден след ден.

И изведнъж в огромна бездна
земята с трясък се разтвори.
Огледах се. Нощта беззвездна,
закрила светлите простори
с тъма и с тайнствен свой обред,
празнуваше триумф навред.

Изтръпнах. Викнах в тишината,
но ни ответ от живи хора
и капнал спрях. В далечината
видях мъждееше затвора,
но не повярвал в своя плен/
отместих поглед уморен.

Така начна. Години вече
тежи ми тежката раздяла/
а възелът се не разсече...
Съдбата зла се бе присмяла
над мисъл/ вяра, цел, живот,
над мен, над цял един народ.

Ти въвн живя, ти дълго скита
и ей познавам мисълта ти -
от други скърби е пропита,

но пак дойде и не в палати,
не войн в разкошен тоалет
видя днес тук, а дриплю клет -

с коса разчорлена, сплъстена,
с лице повяхнало, изпито,
но с воля силна, закалена.

В мъгла и лед сърце обвито
не бий със оня трепет пак.

Къде е малкият хлапак?

Братле, нима сме разделени?

Нима животът, в труд прекаран,
и радостите споделени
изчезнаха оная заран,
когато с вързани ръце
напуснах нашето селце?

Със тях ли си? Не! Аз ти вярвам!

Ще стиснем скоро във десници

и без тирани и мръсници,

свободно като волни птици

ще заживеем други дни,

ще дойдат тези дни - помни!

ПИСМО

на любимата

Студено е ... Сам съм... Вече се мръква,
далече се тракат врати...
Навярно съм викал - екът не замлъква,
килията още кънти.

Не мога да гледам, не искам да чувам,
не трябва да мисля за теб.
О, спомен, иди си... Защо се бунтувам -
светът е и груб, и свиреп.

Иди си! Не! Знай, че сред образи много
най-милият образ си ти,
а думите, казани тъжно и строго/
са израз на болка - прости!

ОБИЧАМ ТЕ! Как тъй стана?...
Под пръснати руси коси
поглеждаха скромно в любовна закана
две молещи сини очи.

С тях ме погледна на Нова година -
тогаз, по паркетния гланц
с истеричния смях на една мандолина
кат вихър в безумния танц

се носехме двама. Всред многото двойки
приятен бе шепотът тих.
В нощта, напоена с парфюмни упойки,
докъсно аз щастие пих.

Но ето, безумец, напуснах игрите,
нестигнали своя разгар;
в компания друга ще срещна аз дните
на фаталния нов календар.

Облякох се бързо, подадох ръка си...
О, страшен налудничав план!
"Прощавай" - не казах, не чух и гласа ти,
усетих сал нежната длан...

и... погледа, погледа с пламъка вечен,
и молещ, и питащ "къде"?
Прониза ме той, часът бе обречен,
излязох... терора да спрем!?!...

Лети мисълта ми, но сякаш умора
тормози ме... Слагам ръка,
а нещо забило, помътва ми взора,
боли, а не мога да спра.

Животът горчив е. Той с груба повеля
миражите светли руши,
издига прегради, събира, разделя,
разплаква и сълзи суши...

Студено... В килията вече се мръква.
Далече се тракат врати.
Сърцето ранено не спира, не млъква,
сърцето ранено кърви...

МЕМЕНТО МОРИ

Вагон, кат черна катафалка,
край него шепот, суетня:
настръхнали, те - група малка,
сред прах и душна мараня,
стоят от ужас вкаменени...

А той лежи, кръвта изтича
и сякаш с сетний гърч и стон
той сетний се протест изрича
срещу природния закон.
И сякаш в мъртвите му взори
чете се "О, мементо мори"!

СИНУСОИДА

Чуй ме, спри се и махни се,
черен Сатана!
Не надви ме, остави ме
в тая тъмнина.

Фауст бледен бе последен
твой поклонник клет.
Беж! Заспа ли, не разбра ли,
дяволе проклет?

Ей отсреща веч ме среща
дева с поглед мил.
Гръб подлагай или бягай/
грозен сакатил.

Каква младост, няма радост
само суета.
Мойта мила се сгодила.
Идвай, Сатана.

КЪМ ПРИЯТЕЛЯ

Зимна нощ е... вятър, мраз.
Ти пак си със стакан в ръката.
С усмивка и с прегракнал глас
надвикваш в стаята позната
приятеля си уморен,
от спирт и скърби упоен.

Защо си тъжен? В твоя дом -
компании, вино ненапито
и карти, табла, мента, ром;
защо в безпътица сърдито
проклинаш днес живота свой -
крещиш проклетия безброй?
Обходи земното кълбо,
видя там хора и щастливи,
и босоного не едно

дете по булеварди сиви,
и хиляди тук с гръб превит
да търсят хляб, в пръстта зарит.

И казваш "Скучно е все пак!".
Не знаеш ли, че много хора
прекарват цял живот сред мрак,
че зад стените на затвора,
в килиите едва, едва
се влачат мършави тела?

Че там е гробна пустота:
в подземни карцери, сред влага,
с невнятен шепот, тя, Смъртта,
на вси обятия предлага
О, твоята скука и тъга
са нищо... замълчи сега!

ПРИ НАС ЩЕ ДОЙДЕ РАДОСТТА

Едно ме мъчи ден и нощ:
съмнението, страховете,
че днес човекът носи още
жестокостта на зверовете,
че и в усмивката си той
изкусно крий недъга свой.

Хуманност? Не! Човек е зъл!
Човек с кратуната си куха
измисли страшния пъкъл.
Тогаз протести се не чуа,
а днес - след толкоз векове -
все зидат нови зидове.

Но ти, безумцо, недей!
Не бързай да петниш прогреса,
а с утрешния ден разсей
таз скръбна тягостна завеса
и виж - ще има на света
и радости и красота.

Когато морските вълни
задвижат нови свръхмотори,
когато слънчеви лъчи
прегреят снежните простори,
тогаз и полюсите, знай,
ще са прекрасен земен рай.

А тая страшна топлина,
топяща бездни и вулкани,
а тия атомни ядра -

невидимите великани,
не ще ли вкарат най-подир
човека груб в безкраен пир?

Повярвай, всеки идващ ден
ни носи нова изненада.

Ей днешният живот сразен
веч вдигна своята блокада.

Откраднаха ни младостта,
но вече идва радостта.

НОЩТА ЩЕ БЪДЕ ПОБЕДЕНА

Безкрайна нощ, безбрежна пустота...

Стаила дъх е цялата Вселена.

И сам - самотен, сам сред самота,

блуждая аз, измъчвам се и стена.

Къде ли съм? Къде без път и цел?

Защо е този полет безконечен?

О, кой ли в миг на ярост е отнел

покоя тих в живота вековечен?

Спри, ужас земен, спри! Я, нечий глас

от дъното на хаоса долита -

"родина... враг... война..." - Недейте, аз

отдавна слушам зловни филипики,

недавна бях на бойното поле

и в страстите на нечовешки битки

щурмувахме със кървави ръце.

Омразата, отровните напитки
ни свършиха, огнеха ни ума
и хвърлиха ни в бездните на мрака,
тук - в бездните на вечната тъма,
де не живот, а смърт ни чака.
Кои сте вий, които в надпревара
тревожите среднощния покой?
Кое, о, жалки смъртни, ви накара
да вдигате тревожния си вой?
Смъртта ли? - Не, смъртта е недостойна.
Безумна страст ви тласка към смъртта.
О, колко още смътна и нестройна
е мисълта за НАС и за СВЕТА!

Дедите ни се криха в пещерите,
дедите ни се биха с зверове,
убиваха и биваха убити,
живяха в страх, сред мрак и врагове.

Да помним тоя страх на вековете!
Страхът слепи кристалните очи,
смушава и ограбва умовете
на до трагизъм жалките души.

Безкрайна нощ, безбрежна пустота...
Стаила дъх е цялата Вселена.
Не виждам утрото, но зная, че нощта
от слънцето ще бъде победена.

КОНДИЦИО СИНЕ КВА НОН!

Животът ни е истинска Голгота.

Мечтите - тривиален блян.

Зажеглени на робството в хомота,

закриваме лица с ръце от срам

затуй, че кикотът на Сатаната

познахме ний в акордния рефрен

на химните на Свободата.

Ще хвърлим ли одеждите на роба -

окови за свободния ни дух,

или ще паднем грохнали във гроба,

презрели идеала кух?

Не искахме ний кървава вендата.

Бленувахме в живота и смъртта

за своя свят с цветя, за слънчева планета.

ПРЕЗ ПРОЗОРЕЦА НА СТАРОСТТА

Вечерен здрач изпълваше простора,
когато ний под звездния покров,
забравили несрета и умора,
все дирехме надежда и опора
за нашата напълваща любов.

Ветрецът шепнеше безкрайна песен,
когато аз и ти с младежки жар
под булото на вездесъща есен
пленихме в смут амур небесен
и пихме упоителен нектар.

И днес... и днес ветрецът в мрак се вплита,
но не един до друг сме аз и ти.

Ти плачеш там, от вечна скръб разбита,
аз плача тук, животът че отлита -

коварен и жесток - прости... прости.

МОНОЛОГ ЗА ПРЕСТЪПЛЕНИЕТО

И ПОКАЯНИЕТО

Вълче време... Нощ е...

Природата се бунтува...

Чувам грохота на бурята още

и отчаяния сугестичен шепот

на смъртните,

които сред безсмъртие битуват

и в планетните гънки робуват.

"С всеки ден, изминат

в мизерия и глад,

аз се чувствам все по-здрав,

все по-жизнен, все по-млад..."

Вървим в тъмното...

Препъват ме.

Не диря с мисъл низостта.

Не преследвам подлостта.

Не сипя упреци.

Пълзя в калта.

Край мене хора, разранени,

пълзят...

Пълзи кипящата човешка лава,

Пълзи потокът на влечугите.

Следите на престъпленията се заличават,

но една следа -

дълбока разделителна бразда,

остава...

Преживял съм ужаси -

ужасите не ме плашат;

потресен съм от нечовешкото в човека.

О, зъл дух - хомо сапиенс,

"исторически предопределен".

За насилие ли?

Кое те кара от памтивека

да газиш с ботуши край мен,

да носиш и пушка, и камшик?

Познаваш ли ме, когато ме разстрелваш?

Скърбиш ли за мене, когато умирам?

Ако отговорът е "не" - не си човек!

Човечество,

създаде ли мярка за арогантността,

за надменността;

създаде ли бариера

за садизма на всевластието?

Историйо, запомни ли лицата им -

сърдити, зловни,

тъмно - ръждиви и злокобни?

Те носеха петолъчки със сърп и чук,

но не бяха жетвари;

те носеха петолъчки със сърп и чук,

но не бяха и ковачи;

те носеха оръжие,

но бяха сеячи -

те сееха смърт.

О, жалки твари -

нековачи, нежетвари,

а сеячи на смърт,

очистихте реверите си

от петната на петолъчките,

спряхте - докога ли -

гилотината?

Сложихте икони

край камината,

преименувахте се

всеки божи ден

и фокусът се получи...

Сега сте демократи,

на свободите и правата ни

сте адвокати;

искате изяви,

парламентарни дебати;

и днес, като вчера, да сте мои -

на поета

главни "екшън" герои;

искате и вече сте -

супер, мулти, свръх - богати...

какво друго искате?

Искате да не ви смятаме за врагове,

Но вие ни смятате...

Искате да забравим миналото,

но вие го носите в себе си,

Искате да не знаят децата ни,

че сте ни измъчвали,

че сте ни ограбвали,

че бяхме натъпкани

във "висшите" ви форми

на диктатури и терори,

че бяхме захвърляни в лагери и затвори.

Искате това да не знаят децата ни,
но... вашите деца го знаят,
помнят всеки ваш кървав ход -
дълго крит от цял народ -
и вървят по вашите стъпки.

Искате нас във вашата джунгла -
боси, беззащитни, обезоръжени,
от минало и настояще лишени,
за да ни разкъсат тук и сега
хората ви - озлобени, заслепени, озверени,

Побързайте,
вършете пъкленото си дело,
защото... утре ще сте безсилни

Искате... колко много искате...

Бихме се съгласили
и бихме простили,
но... има ли искреност и разкаяние?

Вие не се разкаяхте

за свободно съчиняваните обвинения,
за парадоксалните клевети,
за смазващите унижения,
за хилядите престъпления...

Ние, жертвите, чакаме,
чакаме, за да простим...

какво е животът
без човешкото достойнство?

Хора,
все още
нощ е,
но развиделява...

Автор Тодор Цанев

първо издание

Предговор Димитър Бойновски

Технически редактор Иван Калайджиев

Коректор Величка Дичева

Предпечат Мирена Славова

Издава: Книговезница “Св.С. Кирил и Методий”